

Národní mnohostranné fórum České republiky pro elektronickou fakturaci

vydává dne 18. prosince 2012

**doporučení k praktické aplikaci
elektronické fakturace ve vztahu k DPH**
(dále „doporučení Národního fóra“)

Národní mnohostranné fórum ČR pro elektronickou fakturaci

Doporučení k praktické aplikaci elektronické fakturace ve vztahu k DPH

Jak vznikla doporučení Národního fóra?

Dokument vznikl na základě usnesení ze zasedání Národního mnohostranného fóra ČR pro elektronickou fakturaci (dále „Národní fórum“), konaného dne 5. prosince 2012 na Hospodářské komoře ČR a ve spolupráci s oborovými asociacemi, ministerstvy, GS1 Czech Republic a dalšími organizacemi, které jsou prostřednictvím svých zástupců účastníky Národního fóra.

Dokončení legislativního procesu k návrhu tzv. technické novely, tisk 733 PSP ČR, kterou se mění zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (dále „novela zákona o DPH“) přinese do podnikové účetní praxe změny v pravidlech fakturace. **Přijetí novely zákona o DPH je naplněním závazku České republiky s účinností od 1. ledna 2013 harmonizovat národní legislativu ČR s evropskou směrnicí 2010/45/EU o elektronické fakturaci.**

Národní mnohostranné fórum ČR při Hospodářské komoře ČR a pod gescí Ministerstva vnitra ČR **jako národní orgán** navazuje svou činností na Evropské mnohostranné fórum pro elektronickou fakturaci při Evropské komisi a **vnímá svou odpovědnost za šíření principů k elektronické fakturaci** vyplývajících z evropské směrnice 2010/45/EU nejen do národní legislativy ČR, ale současně jejich správnou aplikaci v praxi.

K čemu slouží doporučení Národního fóra?

Novela zákona o DPH kromě celé řady opatření proti daňovým únikům přináší zásadní změny v pravidlech fakturace, vystavení a uchování dokladů, nové pojmy a obecněji formulované postupy. Smyslem doporučení je zajistit další argumenty pro pochopení legislativy přijaté s novelou zákona o DPH. Národní fórum se výslovně usneslo, že bude uplatňovat doporučení vůči podnikatelským subjektům a orgánům veřejné moci tak, aby při seznámení s novelou nepodléhaly zavádějícímu výkladu principu „svobodné volby“, **vyvarovaly se rizik spojených s lehkovážným přístupem k výkladu předpisu** a aby novela byla posuzována v kontextu všech právních předpisů v ČR vztažených k elektronickým dokumentům.

Doporučení si neklade ambici být ucelenou metodikou k oblasti řešené zákonem o DPH nebo jakkoli nahrazovat závazné směrnice k elektronické fakturaci a práci s elektronickými dokumenty. Doporučení ani nemá za cíl suplovat doporučené vydání metodiky Generálního finančního ředitelství k novele zákona o DPH, neboť je primární odpovědností národních správců daně informovat osoby povinné k dani o výkladu a uplatňování těchto ustanovení.

Doporučení se koncentruje na vybraná témata, která mají vliv na rozvoj elektronické fakturace a očekávané přínosy zavedením v podnikové praxi. S tímto cílem je zveřejněno před samotným datem platnosti nové legislativy. To by mělo podnikům umožnit vyvarovat se

Národní mnohostranné fórum ČR pro elektronickou fakturaci

Doporučení k praktické aplikaci elektronické fakturace ve vztahu k DPH

chybám u nesprávného převedení právního předpisu do své účetní praxe a zároveň poskytnout doporučující informace k včasnému a správnému přijmutí těchto nových pravidel.

Co v doporučení Národního fóra najdete?

Doporučení nejsou právně závazná. Lze je však považovat za jakési vodítko, které může sloužit k objasnění postupu uplatňování fakturačních pravidel DPH. Jsou kombinací rad z praxe a návodu zaměřeného na pochopení významu některých vybraných otázek obsažených v textu novely zákona o DPH.

Doporučení nejsou komplexní. Obsahují pouze některé fakturační problémy, o nichž se jejich autoři domnívali, že je třeba je vysvětlit. Jedná se o rozpracovaný dokument. Doporučení zohledňuje situaci k určitému časovému bodu a předpokládá se, že stanoviska uvedená v tomto dokumentu doplní časem judikatura, další navazující legislativa a poznatky z praxe.

Přehled vybraných témat

1. Zrovnoprávnění elektronické a listinné formy fakturace	str. 4
2. Vymezení elektronické faktury	str. 6
3. Souhlas s použitím daňového dokladu v elektronické formě	str. 9
4. Elektronické uchovávání daňových dokladů	str. 10
5. Soulad novely zákona o DPH s legislativou k elektronickým dokumentům	str. 12

Téma č. 1: Zrovnoprávnění elektronické a listinné formy fakturace

Důvodová zpráva (stejně jako směrnice EU) doprovázející legislativní proces projednávání novely zákona o DPH hovoří o principech zrovnoprávnění elektronické a listinné formy fakturace. Předpis tak přináší nové obecné formulace pro výklad pravidel fakturace a vystavení a uchování dokladů, které se vztahují **stejně na papírovou i elektronickou formu dokumentu**.

Konkrétně jde o **tři vlastnosti daňového dokladu** formulované v § 34, v oddíle 7 o zajištění **věrohodnosti původu, neporušenosti obsahu a čitelnosti daňových dokladů**, odst. 1):

U daňového dokladu musí být od okamžiku jeho vystavení do konce lhůty stanovené pro jeho uchovávání zajištěna věrohodnost jeho původu, neporušenost jeho obsahu a jeho čitelnost.

Těm subjektům, které respektovaly dosud platná zákonná ustanovení při využívání elektronické fakturace, nepřináší tyto tři vlastnosti daňového dokladu zásadní změnu. Ostatní budou muset do své účetní praxe **zapracovat takové postupy, které uvedené vlastnosti každého dokladu zajistí**.

Podle dosud platné normy bylo možné vystavovat doklady pouze tak, že byly opatřeny uznávaným elektronickým podpisem nebo značkou nebo pokud byla zaručena věrohodnost původu a integrity obsahu daňového dokladu elektronickou výměnou dat EDI.

Zásadní rozdíl je v tom, že jako dosud na elektronický dokument **jsou nyní stejné požadavky kladeny také na listinnou formu**. Současně v souladu s principem svobodné volby není jednostranně zákonem řečeno, jakým způsobem tyto 3 vlastnosti zaručit, a to od okamžiku vystavení až do konce doby uchování. Zákon nyní uvádí možné způsoby v odst. 3) a 4):

3) Zajištění věrohodnosti původu daňového dokladu a neporušenosti jeho obsahu lze dosáhnout prostřednictvím kontrolních mechanismů procesů vytvářejících spolehlivou vazbu mezi daňovým dokladem a daným plněním.

4) Věrohodnost původu daňového dokladu v elektronické podobě a neporušenost jeho obsahu lze vedle kontrolních mechanismů procesů zajistit také uznávaným elektronickým podpisem, uznávanou elektronickou značkou, nebo elektronickou výměnou informací (EDI), jestliže dohoda o této výměně stanoví užití postupů zaručujících věrohodnost původu a neporušenost obsahu.

Národní mnohostranné fórum ČR pro elektronickou fakturaci

Doporučení k praktické aplikaci elektronické fakturace ve vztahu k DPH

Díky rovným podmínkám přestalo platit, že by práce s fakturami v listinné podobě byla snazší než v případě elektronických faktur. Naopak pro mnoho firem bude rovnost podmínek motivem k přechodu na elektronické dokumenty, neboť u nich díky dostupným technologiím bude v elektronické formě **snazší naplňovat tyto 3 vlastnosti dokladu po celou dobu životního cyklu daného dokladu:**

- ❖ **Věrohodností původu** se pro účel tohoto zákona rozumí skutečnost, že je zaručena totožnost osoby, která plnění uskutečňuje nebo která daňový doklad oprávněně vystavila.
- ❖ **Neporušeností obsahu** se rozumí skutečnost, že obsah daňového dokladu požadovaný podle tohoto zákona nebyl změněn.
- ❖ **Čitelností** se rozumí skutečnost, že je možné se seznámit s obsahem daňového dokladu přímo nebo prostřednictvím technického zařízení.

Časté otázky a odpovědi:

Budou se nadále používat u elektronických faktur elektronické značky a EDI?

Nedbalé přečtení novely může čtenáře svést k nesprávné domněnce, že u elektronických faktur se přestanou používat uznávané elektronické podpisy nebo EDI. Tento omyl je třeba včas vyvrátit. Bezpochyby nadále budou elektronický podpis a standardní EDI velmi používanými způsoby zajištění autenticity původu faktury a integrity obsahu. Proto se Národní fórum usneslo, že bude důrazně upozorňovat na nežádoucí důsledky v praxi plátců daně, pokud by nepoužívali při vystavení a doručení faktur ve formě elektronických dokumentů uznávaný elektronický podpis nebo EDI. Stejně tak ICT Unie varovala, že **nepoužívání elektronických značek při e-fakturaci přinese firmám rizika**. Elektronické faktury opatřené uznávaným elektronickým podpisem jsou totiž schopny ulehčit zajištění oněch důležitých vlastností – neporušenost obsahu a věrohodnost původu faktury.

U elektronické fakturace tak, jak ji používá dnes řada firem v souladu se stávající legislativou včetně uznávaného elektronického podpisu, by zajištění integrity a autenticity daňového dokladu vazbou jinak mohlo být krokem zpět neboli proti smyslu bezpapírovosti a zefektivnění procesů, kvůli které se snažily e-fakturaci zavést.

Jak jinak reálně zajistit dané vlastnosti u daňového dokladu?

Věrohodnost původu daňového dokladu a neporušenost jeho obsahu lze zajistit prostřednictvím kontrolních mechanismů procesů, které vytvářejí spolehlivou auditní stopu mezi daňovým dokladem a daným plněním. Daňový doklad nelze považovat za nezávislý

samostatný dokument, nýbrž je třeba jej identifikovat a spojit (s ohledem na věrohodnost a neporušenost) v rámci účetních a kontrolních mechanismů procesů.

Ze znění směrnice je zřejmé, že auditní stopou se nemyslí stopa technologická, nýbrž je tento pojem chápán jako tok všech souvisejících dokladů od zahájení transakce, včetně zdrojových dokladů, jako je např. objednávka, až po dokončení transakce, to je např. posledním záznamem v roční účetní uzávěrce, přičemž vždy musí být zajištěna provázanost mezi všemi různými doklady v tomto procesu.

Prověřování spolehlivosti auditní stopy bude tedy zahrnovat kontrolu zdrojových dokladů, kontrolu jejich zpracování v průběhu transakce a kontrolu odkazů na spojení mezi těmito doklady. Podle Evropské komise lze kontrolní mechanismus označit za spolehlivý jen tehdy, pokud vazby mezi daňovými doklady a průběhem transakce je snadné vysledovat i při dostatečně detailní vazbě všech dokladů, např. ze tří stran jako výpisy o platbách od banky, objednávky od zákazníka a doklady od dodavatele.

Existuje jediný recept pro každého?

Přirozeně neexistuje. Každý by měl přistupovat k zajištění svých povinností vyplývajících ze zákona dle svých podmínek. Například pro osobu podnikající jako OSVČ s několika málo pravidelnými fakturami může být dostatečné zajištění spolehlivé auditní stopy odkazováním faktur na další doklady o objednání, dodání služby a jejich úhradě. V případě běžné středně velké firmy s desítkami či stovkami faktur měsíčně už by bylo systematické zajištění spolehlivé auditní stopy stejnou metodou v případě všech typů faktur mnohem náročnější.

Národní fórum proto radí podnikatelským subjektům a orgánům veřejné moci, aby nepodléhaly zaváděcímu výkladu principu svobodné volby k zajištění vlastností každého dokladu (věrohodnosti původu, neporušenosti obsahu a čitelnosti). V případě přechodu na elektronickou formu fakturace výslovně doporučuje, **aby využily možnosti, které elektronický dokument nabízí** a naopak aby nepřistupovaly k elektronickým dokumentům lehkovážně.

Téma č. 2: Vymezení elektronické faktury

Pojem „elektronická faktura“ není v právním řádu ČR definován. Elektronickou fakturou se podle tzv. „Explanatory notes“ evropské směrnice rozumí faktura, která obsahuje údaje požadované v zákoně o DPH, ale která byla na rozdíl od papírové faktury vystavena a obdržena v jakémkoli elektronickém formátu. Obdobně zní formulace novely zákona o DPH. Konkrétně v § 26, v oddíle 1, pojednávajícím o obecných ustanoveních o daňových dokladech, je v odst. 3) první věta:

Národní mnohostranné fórum ČR pro elektronickou fakturaci

Doporučení k praktické aplikaci elektronické fakturace ve vztahu k DPH

Daňový doklad má elektronickou podobu tehdy, pokud je vystaven a obdržen elektronicky.

Jediným účelem vymezení pojmu elektronická faktura je objasnit její přijímání ze strany pořizovatele zboží nebo příjemce služby v souladu s pravidly uchovávání faktur jako elektronických dokumentů. Platí, že aby faktura byla považována za elektronickou fakturu ve smyslu zákona o DPH, **musí být vystavena a rovněž převzata v elektronickém formátu.**

Národní fórum v případě volby formátu zdůrazňuje, že prezentované přínosy zavedení elektronické fakturace jsou jen zčásti v tom, že faktura je vystavena v elektronické formě. Efekty má taková forma e-fakturace, která **nepřenáší náklad na tisk papíru na protistranu, umožňuje díky strukturovaným datům automatizované zpracování** a je zprostředkována s využitím otevřených ekosystémů pro zajištění vzájemné interoperability v souladu s doporučením Evropské komise.

Časté otázky a odpovědi:

Kdy se faktura považuje za vystavenou?

Faktura se považuje za vystavenou v okamžiku, kdy dodavatel nebo třetí strana jednající jeho jménem, případně pořizovatel či příjemce v případě faktur vystavených odběratelem, připraví fakturu tak, že může být pořizovatelem či příjemcem převzata.

Může to být okamžik, kdy je elektronická faktura předána přímo pořizovateli zboží nebo příjemci služby, například emailem nebo nepřímou, například prostřednictvím jednoho nebo propojením několika poskytovatelů komerčních konsolidačních služeb (komunikace se sítěmi přidané hodnoty VAN – Value Added Network) nebo ISDS (Informační systém datových schránek systém provozovaný Českou poštou), nebo je zpřístupněna na webovém portálu odběratele nebo jiným způsobem.

Určit datum, kdy se faktura považuje za vystavenou, je důležité za účelem kontroly dodržení povinnosti dodavatele vystavit fakturu ve stanovené lhůtě a rovněž kontroly dodržení povinnosti příjemce, pokud jde o uchovávání faktur.

V jakém elektronickém formátu musí být vystavena elektronická faktura?

Typ elektronického formátu faktury nemá z hlediska práva žádný význam. Důležitá je pouze skutečnost, že faktura je v elektronickém formátu **v okamžiku vystavení a přijetí**. O formátu rozhoduje osoba povinná k dani, čili výstavce. Způsob zvolené fakturace je důležitý z hlediska přínosů, má vliv například na možnost úspor fakturační protistrany.

Může se jednat o **strukturované** formáty faktury, které umožňují automatizované načtení do systému protistrany, např. soubor XML, ISDOC, EDIFACT nebo XML EDI nebo jiné typy elektronických formátů. Doporučit lze zejména takové, které využívají globálně rozšířené standardizace jako v případě elektronické výměny dat EDI (Electronic Data Interchange) nebo formát elektronické faktury ISDOC vyvinutý dodavateli informačních systémů sdružených v ICT Unii, který je jimi podporován pro strukturovanou výměnu dat na českém trhu.

Uvedené formáty jsou doporučovány díky schopnosti přenosu strukturovaných dat, umožňujících **automatizované (strojové) zpracování příjemci stranou**. Jedině tak dochází k maximalizaci úspor při fakturačním procesu na obou stranách mezi obchodními partnery. Při jejich masovém zavedení do praxe do roku 2016 Evropská komise odhadla úspory ve výši 240 miliard eur.

V praxi rozšířeným formátem je PDF (Portable Document Format), který zpravidla má obrazovou podobu jako papírová předloha. Výhodou formátu PDF/A je, že je vybaven pro zobrazení souboru v budoucnosti a **v případě opatření uznávaným elektronickým podpisem je pro příjemce vhodný pro dlouhodobou archivaci**. Obecně jej ale považujeme za formát nestrukturovaný. To znamená automatizovaně na straně příjemce nezpracovatelný.

Výjimkou umožňující zpracování je použití technologií OCR (Optical Character Recognition – optické rozpoznávání znaků), ale po rozpoznání musíme ještě řešit problém napárování na příslušné položky. Existuje také možnost využití formátu PDF/B s datovým kontejnerem, který může kromě obrazu obsahovat i strukturovaná data, ale data a obraz mohou představovat vzájemně různá data (obraz a strojově čitelné XML), což je u této metody pro praxi dosti problematické. Dalším problémem zůstává také fakt, že aktuálně více než tři čtvrtiny příjemců obdrženou PDF fakturu tiskne (78 %) a téměř 20 % firem přiznává, že ji tiskne dokonce několikrát (zdroj: výzkum CCV, prosinec 2012).

Je elektronickou fakturou naskenovaná faktura?

Faktura vytvořená v elektronické podobě naskenováním obrazové předlohy na papíře, odeslaná a přijatá prostřednictvím ISDS nebo zabezpečených kanálů komerčního konsolidátora anebo emailem a opatřená elektronickým podpisem, se za elektronickou fakturu považuje. Pokud příjemce na své straně ověří platnost elektronického podpisu výstavce faktury a současně opatří časovým razítkem, ukotvujícím existenci elektronického dokladu s elektronickým podpisem v čase, pak může důvěryhodně archivovat jako platný elektronický originál.

Co naopak není elektronická faktura?

Ne všechny faktury vytvořené v elektronickém formátu se podle této definice považují za „elektronické faktury“. Faktury vytvořené v elektronickém formátu, například pomocí

účetního software nebo software na zpracování textu, které jsou jako následně vytištěné odeslány a převzaty v papírové podobě se za elektronické faktury nepovažují.

Téma č. 3: Souhlas s použitím daňového dokladu v elektronické formě

Daňovým dokladem je písemnost, která splňuje podmínky stanovené v zákoně o DPH. Může mít listinnou nebo elektronickou podobu. V § 26, v oddíle 1, pojednávajícím o obecných ustanoveních o daňových dokladech, je v odst. 3) napsáno:

Daňový doklad má elektronickou podobu tehdy, pokud je vystaven a obdržen elektronicky. S použitím daňového dokladu v elektronické podobě musí souhlasit osoba, pro kterou se plnění uskutečňuje.

Z výše uvedené citace je patrné, že novela zákona o DPH mění rozsah souhlasu. Dosud platná legislativa stanovila povinnost získat u fakturačních protistran v případě elektronické fakturace souhlas s vystavením (konkrétně: „*Daňový doklad může být vystaven se souhlasem osoby, pro kterou se uskutečňuje zdanitelné plnění i v elektronické podobě...*“). Nově bude třeba souhlasu fakturační protistrany **nejenom s vystavením, ale i s použitím** elektronického daňového dokladu.

Povinnost týkající se tohoto souhlasu je v podnikové praxi nezřídka porušována. Řada firem v současnosti posílá fakturu v elektronické podobě a nemá evidován souhlas protistrany. To bylo v rozporu se zákonem před datem 1. 1. 2013 a tato povinnost platí a bude platit také nadále. Doporučuje se proto zajistit souhlas v případě použití elektronického daňového dokladu v souladu se zákonem.

Časté otázky a odpovědi:

Co je důvodem změny slova „vystavení“ na „použití“ a co to znamená?

Důvodem změny jsou v souladu s evropskou směrnicí mimo jiné technické nároky vycházející z možnosti volby přístupu ke splnění zabezpečení autenticity, integrity a čitelnosti elektronické faktury a to znamená **od jejího vystavení až do ukončení její archivační lhůty**.

Jakým způsobem by souhlas s elektronickou fakturací měl vypadat?

Způsob souhlasu s použitím elektronické fakturace není stanoven. Právní úprava vede k potřebě dohody mezi obchodními partnery. Podle výkladu tvůrců zákona, představitelů ministerstva financí, jedná se ale o **jakýkoli písemný souhlas**, formální či neformální, ale uchovatelný. Výstavce by totiž měl tuto skutečnost **evidovat**.

Neformální souhlas ale neznamená „nedůvěryhodný“. Nedoporučuje se například provádět

souhlas e-mailem bez použití elektronické značky nebo s využitím formulářů volně vystavených na internetu, kde je může vyplnit prakticky kdokoli, bez možnosti zaručené a spolehlivé autentifikace osoby, která jej vyplnila.

Je možné pro získání písemného souhlasu využít elektronické prostředky?

Písemný souhlas nemusí být učiněn pouze v listinné formě. Písemná forma je podle § 40 odst. 4 občanského zákoníku zachována, je-li právní úkon učiněn telegraficky, dálnopisem nebo elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení obsahu právního úkonu a určení osoby, která právní úkon učinila. Podle ustanovení občanského zákoníku tedy lze pohlížet na souhlas učiněný písemnou formou, pokud byl úkon souhlasu učiněn takovými elektronickými prostředky, jež umožňují zachycení obsahu úkonu a zaručení jeho původce.

Lze tedy doporučit získání souhlasu e-mailem s použitím techniky uznávaného elektronického podpisu. Jinou možností je například využití souhlasu stvrzeného datovou zprávou z ISDS (Informačního systému datových stránek provozovaného Českou poštou) nebo jinou spolehlivou autentifikací souhlasu prostřednictvím věrohodných mechanismů, jako je například zákaznický portál výstavce faktury s řízením zabezpečených přístupů na úrovni zaručené autentifikace osoby tak, aby udělení souhlasu později bylo možné spolehlivě prokázat logy dat (které již připustily české soudy jako důkaz).

Je možné souhlas evidovat, jestliže byl proveden tzv. „tichý souhlas“ s e-fakturací?

Podle evropské směrnice může být souhlas i konkludentní zpracováním elektronické faktury nebo jejím zaplacením. Oproti tomu česká legislativa tento výklad evropské směrnice do novely zákona o DPH nepřevzala, a **na tzv. „tichý souhlas“ proto nelze spoléhat**. Doporučeno je tedy evidovat pro případ nejasnosti mezi obchodujícími partnery důvěryhodně provedený akt souhlasu. Rozhodnutí, zda používat elektronické faktury či nikoli, zůstává v každém případě vždy věcí dohody obchodních stran.

Téma č. 4: Elektronické uchovávání daňových dokladů

Svobodná volba mechanismu pro zajištění věrohodnosti původu, neporušenosti obsahu a čitelnosti znamená **více volnosti, ale také více zodpovědnosti**. Proto by každá firma měla zvážit, zda se spolehne na kontrolní mechanismus vzájemného odkazování mezi doklady. Zda je tak schopna efektivně čelit riziku zhoršení jednoznačnosti výkladu auditní stopy v delším čase.

Podle § 35, oddíl 8, o uchování daňových dokladů, odst. 2) nadále platí:

Daňové doklady se uchovávají po dobu 10 let od konce zdaňovacího období, ve kterém se plnění uskutečnilo.

Osoba povinná k dani musí vytvořit přiměřenou míru jistoty, že faktury přesně zachycují skutečná dodání zboží a služeb, a to **od okamžiku jejich vystavení až do konce doby jejich uchovávání**. Zejména v případě řady dnes používaných papírových dokladů může být potřeba jejich archivace po dobu prakticky 11 let v listinné podobě obtížně představitelná (např. faxový papír nebo účtenky z termotiskárny) a může být motivací pro přechod k elektronické formě.

V tom ohledu je třeba připomenout také znění § 35a, o elektronickém uchovávání daňových dokladů, odst. 3):

Při uchovávání daňových dokladů prostřednictvím elektronických prostředků musí být rovněž elektronicky uchovávána data zaručující věrohodnost původu daňových dokladů a neporušenost jejich obsahu.

K elektronickému uchovávání daňových dokladů je i nadále možno využívat ověřených principů a řešení dlouhodobé elektronické archivace prostřednictvím produktů a služeb třetí strany, při doložení logik zabezpečujících autenticitu, integritu a čitelnost dat po celou dobu jejich zákonem předepsané lhůty uchovávání.

Časté otázky a odpovědi:

Můžeme jako účetní jednotka vést současně dva typy archivů - část archivovaných faktur klasicky v listinné podobě a jinou část v elektronické formě?

Ano, samozřejmě. Lze odhadovat, že v praxi tohle v dohledné době nastane u devíti z deseti plátců daně, že budou archivovat jak papírové, tak současně důvěryhodně archivovat elektronické originály dokladů. U obou typů archivů pamatujme na povinnost uchovávání dokumentů tak, aby v celém životním cyklu dokumentu byly zajištěny 3 vlastnosti: neporušitelnost obsahu (integrita, nesouvisí s formátem), označení původce (autentičnost, věrohodnost původu) a čitelnost (přímo nebo prostřednictvím technického zařízení). To platí současně pro dokumenty v listinné formě stejně jako v elektronické. Pro zachování důkazní síly dokumentu je (jednou z možností, ale v podnikové praxi nejdostupnější) užití elektronického podpisu včetně časového razítka.

Téma č. 5: Soulad novely zákona o DPH s legislativou k elektronickým dokumentům

Nové pojmy a principy k elektronické fakturaci, které novela zákona o DPH přináší, nelze vytrhovat z platného kontextu legislativy k elektronickým dokumentům. Doporučeno je respektovat existující právní úpravu, trendy a standardy. To platí zejména ve smyslu využití elektronických značek nebo důvěryhodných systémů elektronické archivace.

Spjatá legislativa:

- Písemný úkon a formu definuje *obchodní zákoník*.
- Dokladovat původ a pravost dokumentů je dáno zejména zákonem č. 227/2000 Sb., *o elektronickém podpisu*, v platném znění
- Elektronická fakturace je definována zákonem č. 235/2004 Sb., *o dani z přidané hodnoty*
- Uchování elektronických dokladů zajišťuje jednotný právní rámec od 1. 7. 2012 novelizovaným zákonem č. 499/2004 Sb., *o archivnictví a spisové službě*
- Převod mezi papírovou a elektronickou formou definuje zákon č. 300/2008 Sb., *o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů*

Z důvodů uchování důkazní síly elektronického dokumentu je vhodné při jakémkoli uzavírání dvoustranných dohod nebo podepisování jednostranných právních úkonů i v soukromoprávním sektoru vždy užívat uznávaný elektronický podpis a opatřovat elektronický dokument kvalifikovaným časovým razítkem.

Doporučeno je využívat elektronické značky také pro elektronickou fakturaci s ohledem na možnost dlouhodobého prokázání důležitých vlastností daňového dokladu – autenticity výstavce a integrity obsahu – v souladu s novelou zákona o DPH.

Časté otázky a odpovědi:

Co dělat, když je od dodavatele faktura podepsána elektronickým podpisem, ale bez časového razítka?

Existence časového razítka u dokumentu hraje důležitou roli jako kontrolní otisk pro zachycení platnosti dokumentu v čase. Přestože certifikát elektronického podpisu mohl být v čase zneplatněn nebo revokován, tak časové razítko dokladuje, že podpis dokumentu je právně stále platný, neboť byl ověřen jako platný v době platnosti podpisového certifikátu.

Pokud je získána od dodavatele faktura, která má zaručený elektronický podpis, ale je bez časového razítka, nic se neděje. Požadovat po takovém obchodním partnerovi dodatečně

připojení časového razítka nedává smysl. Pokud totiž máte dokument převzít, tak byste na své straně měli ručně nebo systémově ověřit platnost elektronického podpisu a platnost dokumentu pak ukotvit v čase připojením svého časového razítka s vazbou na další archivační postupy na své straně.

Samozřejmě máte i možnost „nechat to být“, pokud s protistranou v obchodním styku máte další kontrolní mechanismy, které umožní přiměřenou míru jistoty pro prokázání skutečného dodání. Nebo takový dokument před vypršením platnosti podpisového certifikátu konvertovat na Czech Pointu na listinnou podobu jako ověřený opis, ale pak se musíte vypořádat se všemi důsledky nároků na papírovou archivaci.

V případech, že firma zašle elektronickou fakturu v PDF s uznávaným elektronickým podpisem a má evidován souhlas protistrany s použitím elektronické formy faktury. Dále ale firma nearchivuje elektronicky, ale fakturu vytiskne a založí, je tento postup v pořádku?

Tento postup je v pořádku pouze do okamžiku vystavení. Takto popsaná archivace je už problematická. Pokud firma za daňový doklad označila i své protistraně elektronický originál dokumentu, lze přirozeně předpokládat, že bude také archivovat elektronicky a důvěryhodně tento originál s využitím důvěryhodného elektronického archivu.

Pro převod do listinné podoby se doporučuje postupovat v souladu se zákonem č. 300/2008 Sb. prostřednictvím autorizované konverze dokumentů. Fakturu pak lze převést na listinnou formu notářským zápisem nebo na Czech Pointu. Dokument má v takovém případě hodnotu ověřeného opisu. Nejde sice o originál, ale jeho důkazní síla v případě sporu je zachována.

Pokud firma nevyužije autorizovanou konverzi, pak ztrátou elektronického originálu přichází také o možnost opisu, který by obstál v soudním sporu. Zejména pak v praxi mohou vadit důsledky nedodržení právní úpravy k archivaci dokladu, jimiž jsou neprokazatelnost právního úkonu, respektive snížení důkazní síly dokumentu.

Z hlediska povinností dle novely zákona o DPH je tím současně snížena také schopnost doložit věrohodnost původu a neporušenost obsahu daňového dokladu a je třeba doložit vazbu na uskutečněné daňové plnění jiným kontrolním mechanismem, například navázáním na řadu jiných dokladů v účetnictví jako jsou rámcová smlouva, objednávka, dodací list a výpis z účtu.